

Owoce-nielupki ambrozji bylicolistnej

Siewka ambrozji bylicolistnej

Dorośli okaz ambrozji bylicolistnej

PROFILAKTYKA

Aby maksymalnie zabezpieczyć się przed możliwością pojawienia się na polach uprawnych roślin ambrozji należy:

- Regularnie lustrować pola uprawne i tereny, na których może występować ambrozja.
- Przeprowadzać kontrolę materiału siewnego, siana i słomy w celu wykrycia ambrozji.
- Do siewu stosować materiał wolny od owoców (niełupek) ambrozji.

**ZACHOWAĆ ŚRODKI OSTROŻNOŚCI.
USUWAJĄC ROŚLINY RĘCZNIE NAKŁADAĆ
RĘKAWICE OCHRONNE, W OKRESIE KWITNIENIA
I PYLENIA ZAWSZE UŻYWAĆ MASKI!!!**

Adresy internetowe:

<http://www.ior.poznan.pl>

<http://www.piorin.gov.pl/>

<http://gatunkiinwazyjne.ior.agro.pl>

<http://www.alergia.org>

Autor opracowania: mgr Krystyna Miklaszewska, IOR Poznań

Oprawa graficzna: mgr inż. Dominik Krawczyk, IOR Poznań

Fotografie: Agroscope ACW, Nyon Szwajcaria, <http://www.acw.admin.ch>

Ambrozja

Zagraża uprawom rolniczym, środowisku i zdrowiu

INSTYTUT OCHRONY ROŚLIN
Państwowy Instytut Badawczy

Zakład Herbológii i Techniki Ochrony Roślin
ul. Władysława Węgorka 20, 60-318 POZNAŃ

SZKODLIWOŚĆ

Rośliny z rodzaju Ambrozja należą do rodziny astrowatych (*Asteraceae*). Cechą charakterystyczną Ambrozji jest silne alergogenne działanie pyłku. Ponad 12% populacji ludzkiej wykazuje wrażliwość na pyłki tej rośliny, objawiającą się wysoką gorączką, astmą itp. Już 5–10 ziarenek pyłku ambrozji w 1 m³ powietrza może spowodować silne uczulenie.

Pyłek ambrozji może przebyć wielkie odległości

Szkodliwość Ambrozji jako chwastu przejawia się konkurencją z rośliną uprawną o światło, wodę i składniki pokarmowe.

Chwasty z rodzaju Ambrosia, ze względu na swoje duże możliwości adaptacyjne i wysoką konkurencyjność w stosunku do innych roślin mogą zagrozić różnorodności biologicznej na opanowywanych terenach poprzez wypieranie gatunków endemicznych. Wraz ze zmianami klimatycznymi możliwe jest osiedlanie się ambrozji na nowych terenach. Rodzaj Ambrosia obejmuje około 40 gatunków. Największe zagrożenie mogą stanowić trzy z nich:

- *Ambrosia artemisiifolia* L. – **ambrozja bylicolistna**
- *Ambrosia trifida* L. – **ambrozja trójdzielną**
- *Ambrosia psilostachya* DC – **ambrozja zachodnia**

Uprawom rolniczym najbardziej zagraża ambrozja bylicolistna

Roślina jednoroczna, bez odrośli. Łodyga o wysokości od 30 do 200 cm, kosmato owłosiona, kanciasta, lekko bruzdkowana. Większe liście pierzastodzielne, także górne na ogonkach. Górna strona liści ciemnozielona, dolna – szarawa. Koszyczki żeńskie po 5–6 w pęczku, z około 1,2 mm długim dzióbkiem i 4–7 cierniami. Okrywa koszyczków męskich naga lub słabo owłosiona. Kwitnie od sierpnia do października. Owocem jest niełupka otoczona szarobrzową osłoną kształtu odwrotnie jajowatego, u podstawy klinowato zwężona, z siatkowanym rysunkiem na powierzchni. Wokół wierzchołkowej części osłony 5–10 drobnych wyrostków (do 1 mm długości) oraz jeden wyraźny wyrostek położony centralnie. Wymiary osłony: długość 2,2–5,1 mm; szerokość 1,5–2,5 mm; grubość 1,4–2,5 mm. Występuje głównie na suchych murawach i przydrożach. Może zachwaszczać wszystkie uprawy polowe. Spotykana w pobliżu ciągów komunikacyjnych oraz brzegów wód.

Owoce ambrozji bylicolistnej najczęściej można spotkać w ziarnie zbóż, kukurydzy, nasionach soi i słonecznika oraz śrutach paszowych.

**AMBROZJĘ ŁATWO POMYLIĆ
Z BYLICĄ POSPOLITĄ LUB KOMOSĄ BIAŁĄ**

Owoce (niełupki) rodzaju ambrozja, przez które chwast się rozmnaża, mają bardzo dużą zdolność przetrwania niekorzystnych do kiełkowania warunków (niskie temperatury zimowe w Polsce). Nasiona (owoce) mogą zalegać w glebie przez wiele lat nie tracąc zdolności kiełkowania.

Ambrozji najbardziej odpowiada klimat umiarkowany, ciepły, kontynentalny. Wymaga dużej ilości światła, dlatego rośnie w miejscach nasłonecznionych i ciepłych. Najlepiej rośnie na glebach suchych i świeżych, umiarkowanie żyznych i żyznych, luźnych, o niskiej zawartości humusu i o odczynie słabo kwaśnym lub obojętnym.

Jednakże roślina ma bardzo duże zdolności adaptacyjne i następuje powolne rozprzestrzenianie się ambrozji na północ Europy w nieco zimniejsze warunki klimatyczne.

ZWALCZANIE

Do zwalczania ambrozji bylicolistnej w uprawach rolniczych w Polsce zarejestrowanych jest obecnie kilka substancji biologicznie czynnych. Do zwalczania tego chwastu w uprawach buraka zaleca się stosować **chlopyralid** (Cliophar 300 SL, Faworyt 300 SL, Lontrel 300 SL), herbicydy te zalecane są również do stosowania w uprawach rzepaku. Faworyt 300 SL można ponadto zastosować w kukurydzy, zaś Lontrel 300 SL w jęczmieniu jarym i ozimym, pszenicy jarej i ozimej oraz w pszenżycie. **Chlopyralid** wraz z **pikloramem**, dwie substancje biologicznie aktywne zawarte w herbicydzie Galera 334 SL zaleca się w uprawach rzepaku. W zasiewach pszenicy jarej, jęczmienia jarego, pszenicy ozimej i jęczmienia ozimego w celu zwalczania ambrozji zastosowany może być **2,4-D** (Esteron 564 EC). W zbożach ozimych (pszenica, jęczmień, pszenżyto) zalecany jest Kantor 050 SC, zawierający jako substancję czynną **florasulam**. Ambrozja bylicolistna pojawiająca się w uprawach ziemniaków skutecznie może być zwalczana substancją **oksadiargil** (Raft 400 SC).

**HERBICYDY Z A W S Z E NALEŻY STOSOWAĆ
ZGODNIE Z ZALECENIAMI ZAWARTYMI
W ETYKIETACH – INSTRUKCJACH!!**

**POJEDYNCZYCH EGZEMPLARZY AMBROZJI
NIE ZWALCZAĆ CHEMICZNIE LECZ MECHANICZNIE!**

Niewielkie ogniska chwastów zniszczyć przez wykopanie roślin wraz z całym systemem korzeniowym i spalenie. Zwarte ogniska roślin ambrozji zniszczyć przez wypalenie. Zwalczać w fazie intensywnego wzrostu, przed kwitnieniem. Po zwalczeniu na polu stosować zabiegi agrotechniczne:

- pole przeznaczyć na czarny ugór lub przeprowadzić na nim przez 2–3 lata uprawę zbóż ozimych poprzedzoną póługorową uprawą gleby;
- wczesną wiosną ugory bronić, a następnie kultywować;
- po ponownym ukazaniu się masowych wschodów chwastu pole zorać na pełną głębokość i następnie uprawiać tak jak na czarny ugór.

W przypadku stwierdzenia występowania ambrozji prosimy o skontaktowanie się z najbliższym **Inspektorem Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa**